

Welkom en gedachtenis

Welkom in deze dienst. We lezen verder in het Evangelie van Lukas, waarin Lukas een traditioneel godsbeeld ter discussie stelt en opkomt voor een God, die - met woorden uit Jona – genadig is en liefdevol, geduldig en trouw en tot vergeving bereid.

In ons geloof weten we ons verbonden met de kerk der eeuwen en weten ons verbonden met wie ons voorgingen in het spoor van Jezus. Deze week noemen wij ter gedachtenis de namen van:

Aanvangsmuziek

-kaarsen aansteken-

Bemoediging en gebed om toenadering

door ouderling van dienst

v. Onze Hulp is in de NAAM van de HEER
allen die hemel en aarde gemaakt heeft

Drempelgebed

Psalm van de zondag psalm 130: 3. 4.

Smeekgebed Heer onze God, onze ogen zijn gevestigd op U

Want U bent onze redder en bevrijder

U ziet naar de wereld om , waar zoveel duisternis is

waar mensen elkaar zoveel duisternis aandoen

waar zoveel mensen elkaar het licht in de ogen niet gunnen

waar mensen de ogen sluiten voor de ellende van de ander

waar mensen in hun verblinding of blind fanatisme

dood en verderf zaaien omwille van het eigen heilige gelijk

en mensen hun toekomst afnemen en op de vlucht jagen

Het is ten hemel schreiend, Heer, en Godgeklaagd wat mensen elkaar kunnen aandoen.

Keer u niet van ons af. Blijf omzien naar uw wereld

Zie de verschrikkingen , zie de ellende, zie uw mensen aan

En ontferm U , want U bent toch onze redder en bevrijder ?

Zo bidden wij: Heer ontferm U **Allen Heer ontferm U**

V: Christus ontferm U **Allen Christus ontferm U**

V: Heer ontferm U **Allen: Heer ontferm U**

Gloria V

Ere zij God in de hoge

Allen

en vrede op aarde voor mensen van zijn welbehagen.

Lofzang lied 871 *Jezus zal heersen, waar de zon*

Zegen van Aäron

Luisteren wij naar de Schriften als gezegende mensen

De Heer zegent en behoedt ons

De Heer doet zijn aangezicht over ons lichten en is ons genadig

De Heer verheft zijn aangezicht over ons en geeft ons vrede. Amen.

Lezing Exodus 6: 2 -7

door ambtsdrager

Zingen lied 362: 1. *Hij die gesproken heeft een woord dat gaat*

Evangelie: Lukas 13: 1 -9

Zingen: *U komt de lof toe*

Verkondiging

Gemeente van Jezus Christus, zusters en broeders

Jezus is onderweg naar Jeruzalem om daar zijn taak te volbrengen en zijn leven te vervullen. Onderweg verkondigt Hij het heil van het Koninkrijk in een gebroken wereld. Hij gaat daarin al doende en metterdaad de weg van Wet en profeten.

Uit alle macht - dat wil altijd weer zeggen: met de macht van zijn liefde - zet Hij zich in voor het leven en het goede en tegen al wat het leven kwaad berokkent. Zo is zijn leven daadwerkelijk tot zegen van mens en wereld en strijdt Hij tegen alles wat het leven tot een vloek maakt.

Zo opent Hij al doende de mensen de ogen voor de weg ten leven en voor de toekomst van het Koninkrijk van vrede en vreugde. Want dat is de toekomst die God met mensen voor ogen heeft. Het Koninkrijk van de wereldwijde shalom is in Gods licht het perspectief van ons bestaan en de horizon van ons leven. En daartoe wil God ons mensen bevrijden uit zonde en schuld, redden uit ellende, verlossen uit onmenselijkheid. Want God wil niet onze ellende, God wil niet onze dood, maar het leven.

In de lezing van Exodus horen we hoezeer God om mensen bewogen is. de last afnemen, bevrijden, verlossen en aannemen. Met deze vier werkwoorden wordt in de lezing uit Exodus beschreven hoezeer God verbonden is met mensen, zijn mensen. De vier werkwoorden horen bij dat verbond. Het zijn woorden van leven.

En het zijn juist deze woorden, die elk jaar klinken aan de joodse pesachmaaltijd. Op tafel staan vier bekers wijn, waar iedereen uit drinkt. En bij elke beker klinkt één van die woorden uit Exodus als een zegenspreuk op God. Bij de 1^e beker klinken de woorden: Ik zal jullie de last afnemen/ uitleiden; bij de 2^e: Ik zal jullie bevrijden; bij de derde Ik zal jullie verlossen en bij de 4^e: Ik zal jullie aannemen. Zo klinken en drinken zij op God en zijn Verbond voor het leven, wanneer zij uit deze bekers drinken en gedenken dat God hen uitleidt, redt, verlost en aanneemt. En dat is ook precies de inzet van Jezus. Ook Jezus wil mensen de last afnemen, bevrijden, verlossen en mensen niet wegzetten, maar aannemen.

Onderweg naar Jeruzalem komt Jezus een aantal mensen tegen die hem in het licht van Zijn Boodschap van Heil en met het oog op de harde werkelijkheid om hen heen de vraag stellen naar het waarom van lijden en ellende.

Een vraag van alle tijden en alle plaatsen. Een vraag die miljoenvoudig geklonken heeft en ook vandaag nog steeds klinkt. Mijn God waarom? Waarom? Als U dan een God van liefde en genade bent, als U dan een redder en verlosser en bevrijder bent, waarom gebeurt er dan zoveel ellende in de wereld onder mensen, waarom overkomt mensen zoveel ellende in allerlei afschuwelijke

dingen , waarom treft het kwaad van ziekte goede mensen midden in het leven en vooral ook waarom doen mensen elkaar zoveel ellende aan zoals ook deze week weer in de grote wereld, maar ook in het klein in ons midden. Waarom ontnemen mensen elkaar het leven en toekomst en jagen mensen andere mensen op de vlucht enz. enz.. Wat bezielt mensen toch ? waarom laat u het dan toch gebeuren ?

Een vraag waar je misschien mooi academisch over kunt redeneren , totdat je er zelf mee te maken krijgt. Want het is een vraag , die mensen in verdriet aangrijpt, een vraag die mensen wanhopig en angstig maakt, een vraag waar mensen mee worstelen, een vraag, waardoor mensen in hun geloof worden aangevochten, een vraag waardoor mensen van God vervreemden en hun geloof verliezen.

Waarom ? In het stukje uit Lukas wordt aan Jezus de vraag gesteld of het antwoord op het waarom te maken heeft met een verband tussen zonde en ziekte, tussen schuld en dood. Zij doen dat naar aanleiding van gebeurtenissen in hun dagen. Is er een verband tussen ellende zonde en straf ? Kun je ellende via de straffende hand van God terug herleiden op zonde ? Er is in de loop van de eeuwen veel over nagedacht en dat nadenken heeft tot menig onheil geleid. Niet zelden kregen slachtoffers van ramspoed ook nog eens een religieuze trap na: het is je eigen schuld.

Pilatus heeft een aantal Galileeërs gedood, terwijl ze offers brachten in de tempel. Pelgrims die in Jeruzalem waren om in de tempel God te dienen , zijn gruwelijk vermoord. Mensen die in de tempel vrede en verzoening zochten , vermoord, onbegrijpelijk! Hoe kan God dat toelaten ? Of zijn die gedode Galileeërs misschien grotere zondaren dan andere Galileeërs ? Is hun dood misschien wel eigen schuld, want straf voor de zonde ?

En wat te denken van die 18 mensen die onder het puin van de toren van Siloam de dood hebben gevonden ? De toren van Siloam moet deel uit hebben gemaakt van de vijver van Siloam, waarvan wij weten dat die een rol speelde bij rituele reinigingen – verzoeningsrituelen. Dus ook hier het beeld van mensen die op zoek zijn naar verzoening worden slachtoffer van een ramp. Ook hier de vraag zijn die 18 slachtoffers dan grotere zondaren dan de rest van de inwoners van Jeruzalem ? Is die ons onbegrijpelijke dood niet begrijpelijk te maken als straf voor de zonde en dus eigen schuld?

Op de achtergrond van dit soort vragen staat de opvatting van met name de Farizeeën, dat alles wat iemand overkomt, direct gevolg is van zijn eigen handelen. Zij werken met de schema's: op zonde volgt straf , goedheid wordt beloond en op een erge zonde staat de straf van de dood. Een straf van Godswege, door God voltrokken. God vergeldt alles: kwaad met kwaad en goed met goed.

Dat soort redeneringen komen we nog steeds tegen. In het christendom maar ook in een modern jasje van het karma denken binnen esoterische religieuze bewegingen. Niets gebeurt bij toeval, alles heeft zijn reden, en ieder oorzaak heeft zijn gevolg.

Dat soort redeneringen zit nog steeds in ons. Zij komen voort uit de behoefte om alles te willen verklaren, om alles een zin, een bedoeling te geven. We willen alles in een schema's vast kunnen leggen. We moeten alles kunnen verklaren en beredeneren: ook ziekte en dood, ook ongeluk, ook moord en doodslag, ook ellende en rampen. Alles moet in het grote schema worden ondergebracht. Het moet allemaal kloppen.

Maar het is allemaal onzin. Wie zo bezig is alles in een schema onder te brengen schematiseert ook God. Ja maakt van God een berekenbaar schema. En daarmee maken we een karikatuur van

Hem. Jezus wijst in alle nadrukkelijkheid en felheid dit soort Goddelijk vergeldingsgeloof van de hand.

Neen, zeg ik u. Nee.

Nee zo gaat God niet met mensen om. God is geen koele rekenaar en kille straffer, die wanneer de maat vol is, straft. God is een God van liefde en genade. En liefde en genade is niet onder te brengen in een schema van oorzaak en gevolg. Liefde en genade is niet berekenen, maar gaat ons verstand verre te boven. Gods liefde en genade zijn oneindig veel groter dan wij in onze kleinmenselijkheid kunnen bedenken.

Neen, zeg ik u, nee

We mogen God niet zien achtermoordpartijen, achter ongelukken, achter ziekte, achter rampen. God wil niet de dood, maar het leven van mensen, het goede leven dat tot zegen is. God strijdt juist tegen de dood en tegen al die machten en krachten die het leven verzieken, bedreigen en verpesten. Want God is Redder, Verlosser, Bevrijder. Het gaat God niet om mensen te breken, maar om in een gebroken wereld het leven te helen, om heil voor leven en samenleven..

Neen zeg ik u, nee en nog eens nee.

God wil mensen niet gevangen houden en vast zetten in schuld en zonde door hen te straffen. God wil mensen juist uit zonde en schuld bevrijden, redden uit ellende en hen oprichten naar het leven, het goede leven.

Nee zeg ik u, kom tot inkeer

Dergelijke gedachtegangen zijn heilloos. Keer je af van dergelijke verschrikkelijke dooddoeners, die het leven verpesten. Want voor wie zo denkt, wordt het leven angstig, neerdrukkend en weinig vreugdevol, ja is bang voor zijn eigen leven, zijn eigen hachje, want waarom zou hij er aan ontkomen? Het zijn dooddoeners, die alles kapot maken, om te beginnen levensvreugde en levensvertrouwen. Als je zo denkt zie je je eigen dood ook als een straf voor zonde en schuld.

Ook al klinken deze dooddoeners nog zo vroom. Ze zijn Godgeklaagd en goddeloos, want ze geven zin aan wat zinloos is, ze geven een bedoeling aan wat oneerlijk is, ze geven een reden aan wat onredelijk is, ze buigen recht wat krom, wat onrechtvaardig is. Ze geven zin aan ziekte, lijden ellende, rampen, ongelukken. Zin die er niet inzit

God wordt in dit soort redeneringen tot een karikatuur gemaakt: een verschrikkelijke boeman, een koele straffer, een kille rekenaar. Maar zo is God niet. God is niet door ons te berekenen. Gelukkig maar. Hij is groter dan ons hart. De God van liefde en genade.

Neen zeg ik u, kom tot inkeer

Keer je af van dat soort verschrikkelijke redeneringen. Want het leidt tot veroordelingen van anderen. In het bijzonder anderen die het al moeilijk hebben, anderen die in ellende zitten en lijden. Want met dit soort redeneringen is ellende en lijden uiteindelijk eigen schuld, wat de mens krijgt toch wat hij verdient?! Zo trappen we mensen nog dieper de put in.

Neen zeg ik u, kom tot inkeer!

Keer je om naar een leven in vertrouwen op Gods liefde en genade voor ons. Keer je om naar een leven in vertrouwen, dat God voor ons het leven wil en het goede. Daarover gaat het in de gelijkenis van de onvruchtbare vijgenboom in de wijngaard. Daarmee richt Jezus zich op ons zelf en op Gods genade.

De wijngaard is het beloofde land, de wereld als beloofde land, de aarde zoals hij bedoeld is: een plek van vrede en vreugde, waar mensen ten volle hun recht kunnen komen in een menswaardig bestaan. De wijnranken zijn een teken van Gods belofte, die heenwijzen naar een vreugdevol bestaan van mensen op aarde: voor en met elkaar genietend van het goede der aarde. En dat is wat God wil: een vreugdevol leven voor mensen. Een leven waarin vrede liefde en recht kunnen groeien en bloeien.

De vijgenboom met zijn zoete vruchten kleurt dat nader in. Verdwijnen moet de bitterheid van de onverzoenlijke haat en onmenselijkheid. Verdwijnen moet de wrangheid van ellende en verdriet. Verdwijnen moet de zuurheid van onrecht en genadeloosheid.

De zoete vruchten van de vijgenboom zijn de zoete vruchten van vrede liefde en recht. De zoete vruchten van vrijheid en menselijkheid, vruchten die het leven verrukkelijk maken. De vruchten van de vijgenboom zijn de vruchten van de Wet van God, die altijd weer naar meer smaakt. De boom is de mens in zijn bestemming van Godswege om vrucht te dragen in zijn leven. Daartoe heeft God ons leven bestemd en Hij verwacht dat ook van zijn mensen.

Maar in ons verhaal brengt de vijgenboom geen vruchten voort. Het is de mens, die geen dader van het Woord is, geen doener van de Wet, geen volger van de belofte. Het is de mens die geen moeite doet om in zijn leven vruchten voort te brengen: vruchten van vrede en vreugde, van liefde en menselijkheid, van goedheid en recht. Het is de mens die niet strijdt tegen die machten en krachten die het leven van mensen wrang, bitter en zuur maken.

Als je de wet niet doet, gebeurt er niets. dan komen er geen vruchten. Dan wordt een mens als een dode boom, dan is het leven vruchteloos, nutteloos

Reeds drie jaar geeft de boom geen vruchten. Op de achtergrond staat hier het joodse gebruik om in drie jaar de gehele wet door te lezen op sabbath. Maar ook al lees je de hele wet, maar je doet er niets mee, je bent alleen maar hoorder en geen dader van het woord, dan is het verloren tijd, vergeefse moeite, zinloos, nutteloos, vruchteloos.

De eerste reactie - getekend in de eigenaar - is dan ook. Wat moet ik er mee. Weg ermee. De bijl aan de wortel. Klaar. Fini. Zo tekenen wij vaak God. : de oordelende God , die de bijl aan de wortel van ons leven legt als wij in ons leven geen vrucht willen dragen. Maar als we zo God tekenen, zeggen we meer over onszelf dan over God. Wij zijn het die vaak met het oordeel klaar staan tegenover onze medemensen. Wij zijn het die vaak elk tekortschieten van mensen, elke mislukking genadeloos willen afstraffen. Wij zijn het vaak die mensen , die in de fout zijn gegaan, definitief afschrijven. Daar willen we niets mee te maken hebben. Weg ermee . Uit het oog, uit het hart.

Maar de gelijkenis laat ons horen dat God niet zo is als wij vaak denken.. In de wijngaardenier - God, Jezus - laat de verteller ons God kennen in zijn geduld met mensen, in zijn genade en liefde. God blijft op mensen hopen. God blijft mensen bij hun roeping roepen om vrucht te dragen in hun leven de goede en zoete vruchten van vrede en vreugde, van recht en goedheid, van liefde. Want

Hij is bij mensen betrokken. Hij geeft ons niet zomaar op. Hij wil met ons verder. Hij wil ons daarbij nog helpen ook.

God is als de wijngaardenier , die nog eens om de boom heen wil graven en mest geven. Wie weet brengt ie dan alsnog vruchten voort en komt de boom alsnog tot zijn bestemming. Met zijn inzet wil hij de wortels meer lucht / adem / geest en voedsel / het woord geven. Zo wordt hier getekend hoezeer Jezus ons mensen in Gods Naam door Woord en Geest wil blijven helpen om vrucht te dragen in ons leven. En Hij gaat ons daarin zelf voor. Zo leren wij hier God kennen in zijn ruimhartige genade en geduldige liefde. Hij geeft ons mensen niet op, want Hij wil het goede leven. Ook voor ons. En hij blijft van ons iets verwachten en op ons hopen.

Laat ons dan die verwachting en die hoop niet beschamen.

Amen.

Zingen: lied 841: 1. 2. *Wat zijn de goede vruchten*

Mededelingen / collecte

Gebeden voorbeden - stil gebed

D: Zo bidden wij
A ***Heer Hoor ons gebed***

Nodiging

Wij nodigen u allen uit - Allen die dat van harte willen -
om deel te nemen aan de maaltijd van de Heer
en met elkaar brood en wijn te delen in zijn NAAM
Want Hij is de gastheer

Avondmaalslied lied 975: 1. 3. 4. *Jezus roept hier mensen samen*

Tafelgebed

V: de HEER zal bij u zijn
ALLEN *DE HEER ZAL U BEWAREN*
V verheft uw hart
ALLEN *WIJ ZIJN MET ONS HART BIJ DE HEER*
V danken wij , de Heer onze God
ALLEN *HIJ IS ONZE DANKBAARHEID WAARDIG*
V: Ja, U danken wij Heer onze God,
overall en altijd door Jezus Christus onze Heer
met liefde voedt U ons leven
met hoop en troost verlicht U onze dagen
met geloof vervult U ons bestaan

en geeft U ons kracht uw toekomst tegemoet te leven
want U bent onze redder en bevrijder.
Daarom zingen wij U toe uit de grond van ons hart:

Sanctus

op melodie lied 405

*Heilig, heilig, heilig, Heer God barmhartig
Hemel zee en aarde verhoogt uw heerlijkheid
Heilig, heilig, heilig liefdevol aandachtig
Levende God die vol genade zijt.*

Vervolg Tafelgebed

U danken wij om Hem, Jezus Christus, onze Heer
Hij is uw liefde in levende lijve
Uw genade in eigen persoon
Hij belichaamde uw gerechtigheid
en praktiseerde vrede.

Aan dat alles heeft Hij vastgehouden
en is ons trouw gebleven in onze trouweloosheid
want Hij wist van geen ophouden
als het om toekomst voor mensen gaat.

Die vasthoudende liefde en onlosmakelijke verbondenheid
Toonde hij ook in de nacht dat Hij werd overgeleverd,
Het brood met zijn leerlingen deelde en rondgaf met de woorden:
*Neem en eet, dit is mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt
Doe dit tot mijn gedachtenis.*

*Zo zegende hij ook de bekeren gaf die rond met de woorden:
Drink allen daaruit,
deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed
dat voor u en voor velen vergoten is tot vergeving van zonden.
Doe dit steeds opnieuw tot mijn gedachtenis.*

Als wij dan dit brood eten en drinken uit deze beker
Gedenken wij zijn leven en sterven, vieren wij zijn opstanding
en zien wij uit naar zijn toekomst van vrede.
Maranatha, moge Hij komen.

Gebed om de Heilige Geest

Wees dan met uw Geest in ons midden
en voeg ons samen tot een levende gemeente
die uw vrede zoekt
die uw zorg om mens en wereld deelt
die zich laat richten door uw gerechtigheid
en zich laat leiden door uw liefde
omwille van Jezus Christus onze Heer.

Vredegroet en Onze Vader

Wensen wij elkaar de vrede van Christus

Bidden wij het Onze Vader

Woorden over brood en beker

Zie alle dingen zijn gereed
Laat ons dan eten en drinken in NAAM van Hem
Die was, die is en die komen zal: Jezus Christus onze Heer

Het brood dat wij breken en delen
Is de gemeenschap met Jezus Christus
Die zijn leven met mensen deelde om het heel te maken

Deze beker is teken van het nieuwe verbond in Jezus
Die zijn leven aan ons schonk, opdat wij nieuw leven zouden ontvangen.

Neem en eet, drink en gedenk
Dat Jezus zijn leven geschonken heeft met het oog op verzoening
met U en als mensen met elkaar

Gemeenschap van brood en wijn onder orgelspel

Dankgebed

Wij danken U voor deze viering
Laat die ons kracht en moed geven
Voor een leven van delen en schenken
Maak uw gemeente tot een gastvrij huis
waar vreugde en verdriet gedeeld wordt
waar mensen elkaar een zorg zijn
en waar hoop doet leven.
Omwille van Jezus Christus onze Heer. Amen.

Slotlied lied 362 : 2.3. *Hij die ons in zijn dienstwerk heeft gewild.*

Zegen